

ÁRJEJYZÉKE

legújabb magyar könyveknek,

HECKENAST GUSZTÁV

kiadó-hivatalában Pesten,

egyetem-utca 4-ik szám alatt megjelentek, és minden könyvkereskedésben kaphatók:

- Gróf Széchenyi István politikai iskolája,** saját műveiből összeállítva. I. kötet. N.-8-rét (384 lap). Ára füzve 2 ft. 50 kr.
- Tompa Mihály versei.** Hatodik kötet. Vegyes tartalommal. 16-r. (215 l.). Ára füzve 1 ft. 20 kr.
- Litkay, Margit.** Nyolcadrét (219 lap). Borítékba füzve ára 1 ft. 50 kr.
- Jókai M. Szélsend alatt.** Elbeszélések. Két kötet. 8-r. (210, 164 lap.) Borítékba füzve 2 ft.
- Dalmady Győző. Szerelem.** Költemények. 16-rét. (240 lap.) Borítékba füzve 1 ft. 60 kr. Diszkötésben 2 ft.
- Remek-írók. Gyémánt-kiadás.**
VIII. Kölcsey Ferencz versei. — A szerző arcképeivel.
IX-X. Zrínyi Miklós, Szigeti veszedelme. — A költő arcképeivel.
Ára egy-egy kötetnek 70 kr.
- Jósika Julia. Pályavezető.** Jó tanácsok világba lépő fiatal leányok számára. Kis nyolcadrét. (432 lap.) Borítékba füzve 2 ft.
- A magyar ember könyvtára.** Pákh Albert, a Vasárnapi Ujság szerkesztője felügyelete alatt. I. kötet. Előfizetési ár 4 kötetre 2 ft., postán bérmentesen küldve 2 ft. 50 kr.
- Nemzeti színház.** Kiadja Toldy István.
I. kötet: **Béldi Pál.** A gróf Teleki-féle alapítványból száz arany pályadíjjal jutalmazott eredeti szomorujáték 5 felvonásban. Irta **Szigeti Ede.** 8-rét. (179 lap.)
II. kötet: **A jó barátok.** Színmű 4 felvonásban. Irta **Sardou Viktor.** Fordította **Szerdahelyi Kálmán.** 8-rét. (171 lap.)
Ára egy-egy kötetnek 80 kr.
- Jósika Miklós. A két mostoha.** Történelmi regény. Két kötet. Kis 8-rét (234, 253 lap) füzve 2 ft.
- Jókai Mór. Felfordult világ.** Két rész egy kötetben. Kis 8-rét. (180, 116 lap) füzve 1 ft. 50 kr.
- Jósika Julia. Való és költött.** Novellák és vázlatok gyűjteménye. Három kötet. K.-8-r. (230, 222, 207 l.) füzve 3 ft.
- Katona József. Bánk bán.** (Remekírók VII.) Dráma öt szakaszban. Gyémántkiadás. 242 lap. A szerző arcképeivel. Füzve 70 kr. Diszkötésben 1 ft.
- Tompa M. Regék és népregek.** Külön kiadás. — Diszkötésben 3 ft. 50 kr.
- Irodalmi kincstár. Gyémánt-kiadás.**
V.—VI. **Költőid lant.** Magyar költők műfordításai külföldi remekírókból.
VII. **Emlékkönyv.** A legjelesebb magyar költők szemészett mondatai.
VIII. **Epigrammák.**
Ára egy füzetnek füzve 70 krajczár. Diszkötésben 1 ft.
- Jósika Miklós munkái, új folyam.** 52 kötet. Egy-egy kötet 80 kr.
1—4. **Jó a tatar.** Regény. Négy kötetben. (192, 170, 193, 184 lap, 8-rét) füzve 3 ft. 20 kr.
5—6. **Pygmalion, vagy egy magyar család Párisban.** Két kötet. (232, 208 lap 8-rét) füzve 1 ft. 60 kr.
7—10. **Regiebb, és újabb novellák.** Négy kötet. (231, 243, 242, 247 lap, 8-rét) füzve 3 ft. 20 kr.
11—13. **A tudós leánya.** Három kötet. (I. 279, 248, 250 l., 8-rét) füzve 2 ft. 40 kr.
14—16. **A gordiusi csomó.** Regény. Három kötetben (224, 220, 196 lap) füzve 2 ft. 40 kr.
17—19. **Regényes képlet.** Három kötet. (223, 240, 212) füzve 2 ft. 40 kr.
20—22. **A rejtélt seb.** Regény. 3 kötet. (207, 191, 220 l., 8-r.) füzve 2 ft. 40 kr.
23. **Egy kétemeles ház Pesten.** Novella egy kötetben. Nyolcadrét. (195 lap) füzve 80 kr.
24—26. **A szerédi boszorkányok.** Regény. Három kötet. 8-rét (213, 208, 184 l.) füzve 3 ft. 40 kr.
27—29. **A zöld vadász.** Regény 3 kötetben. Nyolcadrét. (255, 284, 276.) Ára füzve 2 ft. 40 kr.
- Figyelemztetés a t. ez. vidéki közönség számára, különösen oly helyekre nézve, a hol könyvkereskedés nincsen. — Megrendelések a fennhírdetett könyvekre egyenesen a fennevezett kiadó-hivatalhoz intézhetők, a mely a szétküldést pontosan posta-uton eszközöndi, és pedig azon esetben, ha a megrendelt könyvek összege legalább 2 fto tesz, bérmentesen. Az illő összeg vagy előre beküldendő a kiadó-hivatalhoz, vagy a könyvek átvételkor a posta-hivatalnak kifizetendő.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatala.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4. szám alatt Pesten, 1863.

Pest, július 12-én 1863.

Előfizetési feltételek 1863-ik évre:

a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt, postán küldve vagy Buda-Pesten házhoz hordva:	
Egész évre (január—december)	10 ft.
Fél évre (július—december)	5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság:	
Egész évre (január—december)	6 ft.
Fél évre (július—december)	3 ft.
Csupán Politikai Ujdonságok:	
Egész évre (január—december)	6 ft.
Fél évre (július—december)	3 ft.

Szigeti József.

A Vasárnapi Ujság eleitől fogva feladatának ismerte: méltányolni az érdemet, a közélet bármely terén találkozzék azzal, s feltüntetni a jeleket, bármely pályán váltak legyen azok ki a mindennapiság szűk köréből.

E szempontból különösen figyelemmel tartja nemzeti színházunkat is.

A magyar színház drága kincse a nemzetnek.

A színész a lelke, éltetője ez intézetnek.

A czél, melyért a színház fennáll, csak úgy érhető el, ha a közönség minél szívesebben látogatja. S hogy szívesen látogassa: azt csak jó színészek által érhetni el.

Ezért mi a színház fenntartóinak első sorban magukat a színészeket tartjuk, s mint ilyeneket, feladatunknak ismerjük őket figyelemmel kísérni, s a közönségnek koronként egyegy derekabat, jelesebbet bemutatni közzölők.

Azok között, kik ez idő szerint színházunk kiválóbb tehetségeit képezik, meg kell említenünk Szigeti Józsefet, kit általában művészi játéka, de legfőképp jól sikerült komikus szerepei, régen a közönség kedvenczvé emeltek.

Szigeti — családi nevén Trippammer — József, Veszprémben 1822-ben született, hol atyja jó módú kereskedő.

A színészethez való hajlam már kora gyermekiségében mutatkozott benne. Minden tanulmányai közt legszívesebben foglalkozott, s legjobban is kitént a költemények szavalásával; Balogh István társulatának, legelőször tíz éves korában látott előadásai pedig egészen megzavarták a gyermek játékeit, s midőn egyszer az iskolai szigorú tilalom dacára a színházba elszökött, s ezért tanítója megverte, — mint rendesen történni szokott, a helyett, hogy elidegenítette volna, a szenvedés csak erősebben kapcsolta össze rokon-szenve tárgyával.

S e vonzalom a színi pályához az idővel folyvást nőtt lelkében, úgy hogy midőn felsőbb iskoláit végezni Pestre jött: szívesebben járta a színházat mint az egyetemet, s örömebb olvasta a szindarabokat, mint Verböczt.

Vége 1841-ben határozottan győzött hajlama, s dacára szülei ellenzésének, oda hagyta a jogi pályát, s Thália papjává szegődött. A sors úgy akarta, hogy Bakó Gábor

sátrai alatt, s ez időszak élveit és szenvedéseit híven följegyezve naplójában, az egykori „Budapesti Viszhang”-ban közre bocsátá.

Pesten, 1844-ben lépett fel legelőször Lorenzinóban mint Michel, s játékát oly tetszéssel fogadta a közönség, hogy az igazgató — Bartay Ede — azonnal szerződést ajánlattal kínálta meg az ifjút, s azon száz forint bántat-pénzt, melylyel már akkor Kecskemétre volt kötelezve, szívesen lefizette érte, csak

hogy megszerezte őt a nemzeti színháznak, melynek azóta folyvást tagja.

Itt azonban csaknem tíz éven át, anélkül hogy egy bizonyos szerepkört jelöltek volna számára, mindenféle másod-, harmadrendű szerepeket aggattak a nyakába, s ma szerelme, holnap hőst, holnapután komikust stb. kellett játszania; de az ifjút mindez nemcsak el nem kedvetleníté, sőt folytonos tanulmányra és minden oldalú önképzésre készítette. Ugy hogy, midőn később Bartha és Fancsy elhaltak, Lendvay elbetegeződött, Egressy eltávozott, s Szigeti első rendű szerepekhez jutott: oly sokoldalúságot és ügyességet fejtett ki minden szakmában, hogy a szorgalmát méltányló közönség csakhamar kedvenczvé fogadta, a kritika pedig elismerésével buzdította a művészi tehetséggel lankadatlan igyekezetet párosító ifjút.

Ma már oly különböző és annyi kitént szerepe van Szigetinek, hogy azok mindnyáját elsorolnunk e kevés téren alighalhatatlan *Friczijét* sem. Elég legyen erőszben annyit mondanunk, hogy szerepeit nemcsak soha el nem ejti, de sokszor a legcsekélyebből is (s épen ez legerősebb biznysága alakító tehetségének) lényegest és jelentékenyt tud alkotni; s az ő fellépése mindig hoz közönséget a színháznak.

Nem kevésbé jeles Szigeti az íróasztal mellett, mint a deszkákon. Színműveit irodalmunk jobb termékei közé kell számí-

SZIGETI JÓZSEF.

igazgatása alá épen azon társulathoz állott be, a mely miatt gyermek korában megverték.

A „Peleskei notárius”-ban lépett föl legelőször, és pedig mindjárt négy szerepben egyszerre, mint kisbíró, uti-komiszárius, Othello, és mexikói vőlegény.

Harmadfél évet töltött a vidéki színészet

bois de Boulogne-vel; pompás sétányokká és kertekké alkotja át téreit, fasorokkal ülteti be széles utcáit. Példáját követi minden művelt város. *Hát hazánk fővárosának széles, poros utcái mikor lesznek kétfelől legalább egy-egy sor fával beültetve? ... régóta mondják, hogy jó volna, de biz azért semmit sem tesznek!* Különböztet pedig vizsgálhatja magát a magyar főváros azzal, hogy hiszen az ország egy harmada is el lehet fa nélkül. El van, az igaz; — de hogyan? Csak az áldott talajnak lehet köszönni, hogy az alföld nagy része még termékeny. De ez az áldott talaj sem fog ám örökké tartani. A homok, mely ma már a Duna-Tisza körének nagyrészt elborítja s terméketleníti — be fog köszönni a „szivos“ vidékekre is, s kezet fogva a vele járó szárazsággal, tönkretenni mindenekelőtt a marhatenyésztést; hogy pedig ez a földmivelés feltétele, mindenki tudja.

Rég észlelték már az orvosok, hogy mindezt, hol erdőhiány, vagy irtás következtében az égélj zordon, a lég száraz lett, uralkodni kezdetek a meghülés okozta nyavalyák, mint a különféle csúzk, hurutok, tüdőgyulladás és sokféle lobok. Sok helyen, nevezetesen Párisban reájöttek, hogy az egy időben ott évszámra uralkodó torok-gyik, egyenesen az erdőirtás következménye volt, mely a száraz keleti szelek fúvásánál utat nyitott. — Posványos helyek, mind megannyi fészkei a váltóláznak, már nem egy ízben varázsoltak át egészséges vidékekké erdőültetés által; míg ellenkezőleg a fairsással egészségtelenné tettek egész tartományok. Így Svédországban az orvosok állítása szerint sokkal gyakoribb a láz, mióta az erdőt kipusztították.

Az államnak nagy érdekében fekszik az erdő fenntartása. Nemcsak hadtani tekintetek kíméltetik vele az erdőséget, mint ezt Ausztria teszi a csehországiakat illetőleg; — vagy pedig szépségeti szempontok, mint például a kerthez hasonló deszau hercegségben, hol felsőbb engedelem nélkül egyetlen száltól sem szabad megfosztani az erdőt; magasabb államgazdasági szempontok jönek itt tekintetbe. A faszükség, mely az erdőirtás legközvetlenebb következménye, nem az egyedüli legnagyobb baj; mert az épület- és szerszámfa hiánya a jelenkor tökélyesített s könnyített közlekedési módjánál fogva nagyobb távrolról is pótolható. A mi pedig a tüzelőfát illeti, pótolja azt a kőszén. Carnall számítása szerint földünk összes telepei évenként 2500 millió mázsa kőszént adnak; — s e telepek még jó ideig el fogják látni az emberiséget tüzelővel. Csak a mennyire eddig is ismeretesek a kőszéntelepek, azok terjedelmét összesen 8000 □ mfdre lehet tenni. Ha a rétegek vastagságát átlagosan csak 30 lábára tesszük is, az egész ismeretes kőszén-anyag 10 köbmfdet fog tenni. Kiszámították, hogy e tömeg körülbelül 36,000 esztendeig fogja szolgálni az emberiséget. Utódaink tehát jó időre biztosítva vannak a megfogyás elől; — süthetnek, főzhetnek, kovácsolhatják a vasat, fűthetik a gőzkazánt, ha egy árva szál fát sem hagyunk is meg számukra! ... Az erdőhiány más oldalról fenyegeti a közgazdaságot.

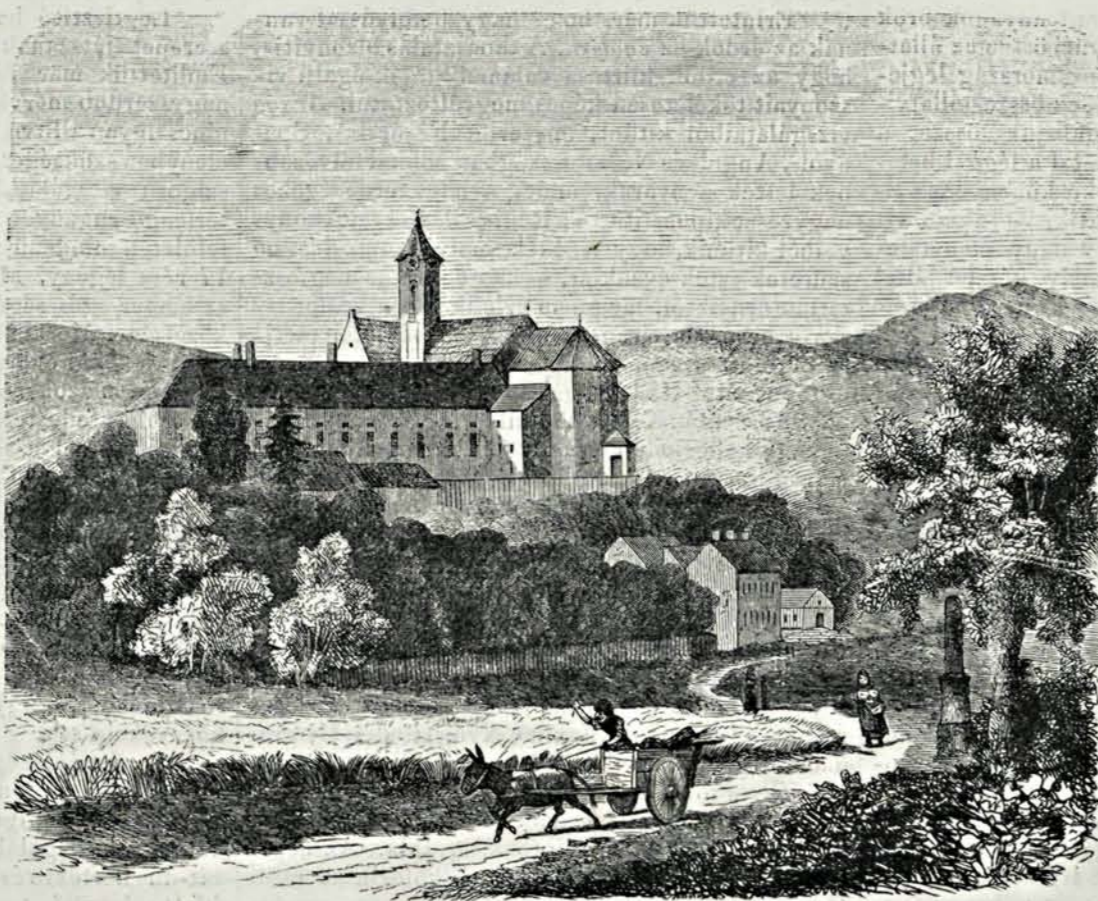
Ha meggondoljuk, mily tömördek czeloknak szolgál az erdő fája, nem csodálkozhatunk azon, ha az önző embernek csak a jelent szemelőtt tartó szűkkeblű eljárása néhány évtized alatt egész rengetegeket vala képes megsemmisíteni. Nem az amerikai őserdők leégetését értjük. A civilizált államokban roppant mennyiségű épület- és tüzelőfa használtatik fel évenként.

Az erdészetek minden erejét meg kell feszíteni, hogy a hiányt után-ültetés és nevelés által pótolhassa; meg kell, a mennyire lehet, szorítania és korlátoznia az erdőknek mezőgazdasági és

ipari czelokrai mellékes használatát is. E melléhasználatok azon főtényezők, melyek, mint lassan emésztő rákfene, nem ugyan az irtó-fejsze gyorsaságával, de annál biztosabban tönkreteszik az erdőt.

Megfosztják a fát leveleitől, hogy takarmány, alom és trágya gyantát szolgáljanak; — héjától, hogy cserzésre — nedvtől, hogy terpentín, szurok, gyanta, kátrány stb. készítésére használtassék fel az. S hol mindenki szabad tetszésére rabolhatja meg az erdőt e termékeiktől, hol különösen a lehullott lombot, az erdők e természetes trágyáját, szántóföldekre hurcoltatni engedik, — ott végkipusztulásra kell, l. egy jussan az erdő, — s a tőkének, melyre utódainknak is szent joguk van, ily könnyelmű megtámadása keserűen boszulja meg magát az emberiségnek.

Amaz égalji változások, melyek az erdőpusztítást majd mindenütt követik, maguk után idézik az összes ipar-tevékenység jellemének megváltozását is. A földmivelésnek egészen új, szokatlan időjárási viszonyokhoz kell alkalmazkodnia; fel kell hagyni ennek következtében sok hasznos növény és állat tenyésztését is; a gazdaságnak szárazsággal és hirtelenlét betörő áradásokkal kell küzdelembe; alig táplálhatja marháját s alig trágyázhatja szántóföldét. Ily körülmények közt az iparos a föld terményeit csak hiányos és tökéletlen minőségben kaphatja felhasználás végett, melyhez járul az iparban oly nagy szerepet játszó víznek

Undrovác (Wandorf), Sopron mellett.

mindinkább érezhetőbbé váló hiánya, nem is említve a folyamok és csatornák kikapadását, mint a forgalom és kereskedés nagy megakasztóit. Desor, a jeles bostoni tanár kimutatta, miszerint az embernek általában összes tevékenysége igen nagy mértékben az időjárási viszonyoktól függ. Feltűnt már nem egynek, miért hogy Amerikában minden második-harmadnap kiszárad a kenyér és újra sütni kell? — miért kel el ott sokkal több hajkenőcs, mint Európában? — miért lesznek a legjobb zongorák, melyek a legjelesebb európai mesterek készítményei. Amerikában pár hét múlva haszonvehetlenekké? miért nem lehet ott az asztalosoknak ugyanazon anyvvel enyvezni, melyet Európában a legjobb sikkrel használnak? — mind e kérdésekre csak azt feleli a természet, hogy ott sokkal szárazabb lett a lég a nagy erdőirtások következtében, mint nálunk. Ezek csak csekélyebb fontosságú példák. Nagyban irtások az égalji viszonyok oly tetemes megháborításával járnak, hogy az ezen viszonyok állandóságán alapuló gazdaság és ipar, tökéletes pangásra juthatnak. Azon rablás, mit az ember a fák irtásával a földön elkövet, munkássága sikerének alábbzállásával boszulja meg magát; pedig e sikeren alapszik az emberiség jóléte. Erdőitlen kopár sivatagokon, mint a történelem is bizonyítja, szellemi és anyagi pangás martalékává lesz az ember.

Ellenben mily szembetűnő az erdők erkölcsi hatása is! Tagadhatatlan, hogy a lakhely és fog-

lakozás neme nagy befolyással van valamely nép jellemére. Tengerpart, hegyesség, síkság, erdőség vagy pusztaság — lakóiknak különféle jellegűt, erkölcsöt és szokást kölcsönöznek. — Az erdők fia, folytonos benső érintkezésben állva, szabadon és egész méltóságában nyilvánuló természetével az erdőségnek, már kora gyermekébe óta szívja be magába bizonyos nemét a fokozottabb természet adta erőnek. A minden szép és magasztos iránti fogékonyság, — a leggyönyörűbb regék és mythosok bölcsője az erdő. ... Kit nem lepett még meg az ellenállhatlan vágy, menekülni időnkint a városi zsiabongás és rideg napi teendők lelket és testet elsatnyító egyformaságából, — futni ki a magányba az emberi önzés nyomorjára elől, hogy új erőt, új kedvet merítsünk a szabad természet lomb-ivezte zöld hajlékaiban! Szabadabban dobog fel a szív, nyugodtabb lesz a zaklatott kedély az erdő magányában. Megifjodik ott az ember is, hol csirázik és bimbózik minden körülötte.

Soha nem volt nagyobb szükség erdőre, mint most, midőn az önző nyervág és anyagi haszonlesés napról napra nagyobb erőt vesz az emberiségben. „Gyenge védokok“ — mond Riehl — „mit az erdő barátjai annak kímélésére felhoznak, midőn egyedül csak az anyagi haszon szempontját emelik ki. A társadalmi és politikai érvek legalább is szint oly fontosak. Irtsátok ki az erdőt, s felforgatjátok a történelmileg kifejlett polgári társadalmat. Az erdő és sík vidék közti ellentét megsemmisítésével elveszitek egyik alapelemét a népek. Az ember nem kenyérrel él egyedül. Ha fura nem volna is többé szükségünk az erdőre még sem nélkülözhetnénk. — Ha a külső ember megmelegítésére nem kell is a száraz fa, — annál inkább fog kellenni minden időben a zöld galyakat és lombotot hajtó, hogy felmelegedhesék azon a benső ember!“ — Idézzük-e még bizonyosság gyantát a költőket, hogy elénkkeljék nekünk, miszerint erdeink elvesztésével szintoly gyorsan elrepülne éltünk költői oldalából jó nagy rész, valamint elrepülének az erdő kedves dalnokai, a madarak?

Utlessünk erdőket, melyekre különösen hazánk nagy részének oly égető szüksége van, — s ne pusztítsuk, sőt ápoljuk a már meglevőket!

Undrovác (Wandorf), Sopron mellett.

Sopron városának gyönyörű vidéke érdekes kirándulásokra szolgáltat alkalmat. E szép és regényes pontokról már többször volt alkalmunk e lapokban megemlékezni, midőn azokat képeken is bemutatattuk. Most ismét egyikét látjuk itt Sopron legszebb mulatóhelyeinek.

Wandorf, vagy magyarul Undrovác, Soprontól nyugatra fél órányira, gyönyörű hegyek aljában, erdő közre szorulva festőleg fekszik.

A jómódu német ajku falu lakossága, mely körülbelül 800-ra tehető, — a föld és szőlőmivelésen kívül a kőszénbányászattal is foglalkozik és igen vagyonos. Ezenkívül még nagy része a tejárulásból és kávémeztől is szép hasznot húz; igen számos kis mulató-kertjük van házaik körül, hol a fél órányira eső városból vasár- és ünnepnap nagy számmal kisétáló vendégeket a legjobban fogadják, — és kávé, édes vagy aludt-tej, vaj s több effélével megvendéglik a fáradt kirándulókat.

A falu fellett magasuló dombon van

egy régi zárdája, szép templommal, mely hajdan a Paulinus rendű szerzeteseké volt, de jelenleg az itteni kőszénbányánál alkalmazott bányásztszetteknek szolgálatot lakást.

Wandorf vagy Undrovác határában van az ugynevezett Brennbérg, hol a már előbb is említett nevezetes kőszénbánya van, melyből évenként 170—180,000 mázsa kőszént szoktak kiadni, s ebből 34—35,000 mázsa Sopron városában tüzelte fel, a városiak számára mázsanként meghatározott csekély ár (12 kr.) lefizetése mellett; a többi Ausztriába vitetik ki. E kőszénbánya körül egy egész falu települt le, és 240 kath. és 17 evang. lakost számlál.

A bánya ágazataiban 10—16 ölnyi mélységre fekszik a kőszén, mely egyébiránt a jó barna neműek közé tartozik, kénköves érczel és timsóval kevertüllágazva, némelykor pedig 1—4 ujjnyi vasérczel vegyítve. A fő bányából kifolyó vízben sok vitriol van. Nem messze Brennbérgtől Riczing határában is ásatik kőszén, mely szintén barna faj, s elég gazdag, de kevesebb gondtal mitveletik.

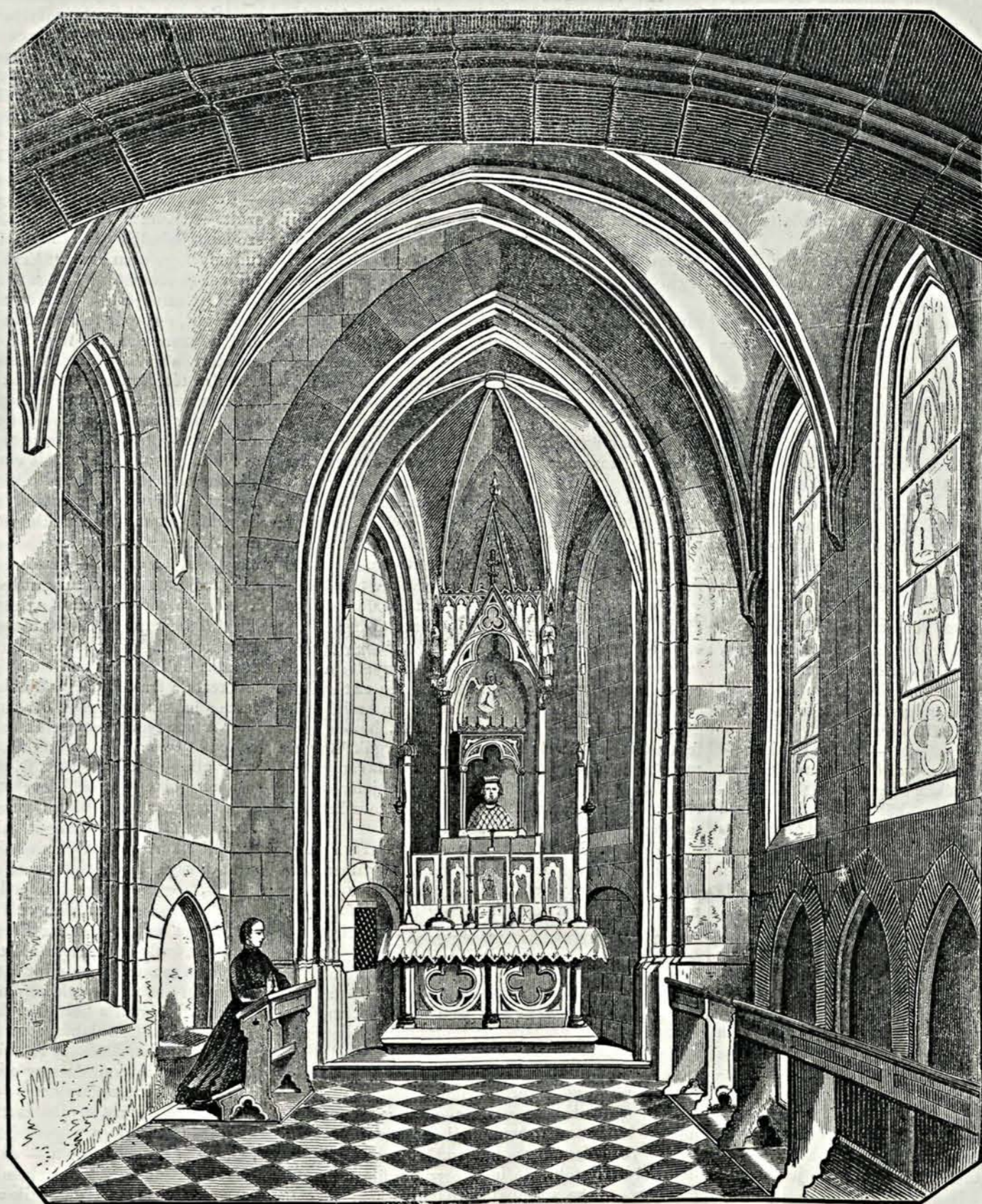
Undrovác helységnek földesura Sopronvárosa, mely ezenkívül még hét ily vagyonos helységgel bir, s ezek különösen szép erdőkkel bővelkednek.

Z. G.

A Hédervári kápolna Győrött.

Az annyi vihart kiállott Győr, mely legregibb városaink egyike magyar hazánkban, az építészetet tekintve, nagyon kevés jeles emléket bir felmutatni. Így az ugynevezett török börtönökön, melyek a püspöki vár pinczéi mellett vannak, és az egy székesegyházon kívül építmenyt felmutatni nem vagyunk képesek. Régi templomaink, mint a Templariusoké és a szent János kereszt vitézé, a szent Lázár és szent István vértanúhoz czimzett egyházaknak még helyét sem tudjuk. A székesegyház (jelen ter-

jedelmében) a XII-dik században épült, s nagyon valószínű, hogy ez a szent István királyunk által épített főtemplom helyén áll. Ehhez a főportálától jobbra egy nagyobb szerű kápolna van ragasztva, melynek külső, alsó részei (a földszinttől 1" s 4" távolságra fölfelé), valamint a székesegyház apsisa világos román stýle mutat. — Vajjon, e kápolna egy időben épült-e az egyházzal, azt csak a pontos építészeti felmérés után tudnók bizonynyal megmondani, azonban bátran merjük állítani, hogy egy évszázad különbség sincs a kettő építése között.

A Hédervári-kápolna Győrött.

Más kérdés az, hogy miért nevezik Hédervári-kápolnának? hihető Hédervári Dénesről, Miklós országbíró fiáról, ki az 1382. évben győri kanonok volt. Valószínű, hogy a kápolna leégvén, vagy boltozata beszakadván, e férfi azt az azonkori goth stýl alakjába öltöztette, mert az ablak párkányától fölfelé az egész kápolna a mondott stýlben van építve.

E kápolna, valamint maga az egyház, Széchényi György kalocsai érsek s győri püspök által 1681-ben renaissance-stýlben megújítatván, belül alig lehetett reá ismerni; azonban az áldozatkész Simor János,

Mérgek és mérgezések.

(Vége.)

VII. Kikerics — colchicum autumnale — különben zaspakikerics, mezei aszfrány, fonóka, szüzlédny, ökörcsokó, mikályvirág stb.

Tölcséridomu lilás virága vizenyős helyeken már kora tavaszszal 5—7 láb magasra fel nő, reá nemokára eltűnik, magvai földbe hullanak, s levelei csak másod évben mutatkoznak. Virága alul fehér, felül a szegély körül kékespiros, levelei a tulipánéhoz hasonlítanak, de nagyon nedvesek és haragos-zöldek; magva, gyöke egyaránt mérges.

Mérgeztetési jelek: Fájdalmas égés és rágás a nyakban, émelygés, hányás, gyomorfájdalom,

*) 1861. Vasárnap Ujásg decembéri egyik számában.

Ráth K.

hosszas és költséges per áldozatául esik, a szegény elámtott népség pedig a végelszerezvényedés örvényébe süllyed. — Nekem sikerült e kényes ügyet rövid idő alatt békés uton befejezni, mely jelenleg a legnagyobb sikert eredményezi.

Alig jutott tudomásukra, hogy kastélyom építtetni szándékozom, siettek ingyen felajánlani a határakban levő mészbányát, melyből több ezer mérőre menő mészkövet ásatam s jelenleg is folyóvást ásotok; — ha fogatokra van szükségem, ismét a község áll elő vetélkedve fogataival, s van eset, hogy a szegényebb sorsu, fogattal nem bíró egyének, a tehetősöket viszonyszolgálat mellett felkérlik a helytállásra, csak hogy az építéshez segédkezet nyújthassanak.

Ily nemes vetélkedés, ily önzéstelen maga viseletet lehetlen elhalgatnom, azért hazánk e józan gondolkozásu népét a nyilvánosságunk bemutatni, részemről pedig e családias kötelék létrehozatalában fáradozó t. Wágner János derék lelkesnek — a község bírájának, úgy minden egyes lakosnak hálás elismerésül őszinte szívbeli köszönetemet nyilvánítani, kedves köteleességemnek ismerem.

Adja Isten, hogy e nemes tett hazánkban minél több követőre találjon!
Gróf Erdödy István.

Nemzeti színház.

Péntek, jul. 3. „Perrichon ur utazása.“ Vigjáték 4 felv. Irta Labiche és Martin. Franciaiból ford. Huszár J.

Szombat, jul. 4. „Bánk bán.“ Eredeti nagy opera 3 felv. Zenéjét szerz. Erkel F.

Vasárnap, jul. 5. „A cigány.“ Eredeti népszínmű 3 felv. Irta Szigligeti.

Hétfő, jul. 6. „Szökő év.“ Vigjáték 3 felv. Buchston után ford. Csepregi. És „Tűz a zárdában“ vigj.

Kedd, jul. 7. „A Kunok“ eredeti opera 4 felv. Zenéjét szerz. Császár Gy.

Szerda, jul. 8. „A párisi adós“ vigj. 1 felv. — És „Tűz a zárdában“ vigj. 1 felv.

Csütörtök, július 9. „Az élet szinfalai.“ Francia vigjáték 3 felvonásban.

Budai népszínház.

Jul. 3. „A rokkant huszár.“ Énekes népszínmű 3 felv.

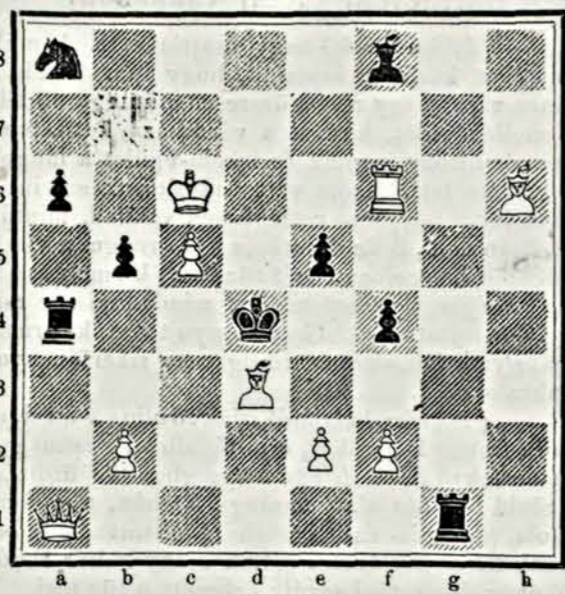
Jul. 4. „Tíz leány és egy férj sem.“ Vig operette 1 felv. Ezt megelőzte „Choufleuri ur otthon lesz.“ Operette 1 felv.

Jul. 5. „Tíz leány és egy férj sem.“ Vig operette 1 felv. — és „Eljegyzés lámpafénynél.“ Operette 1 felv.

Jul. 6. „A fősüvény.“ Vigjáték 5 felv. Irta Moliere, ford. Erdélyi.
Jul. 7. „Angyal Bandi.“ Eredeti népszínmű 4 szakaszban. Irta Feleki. Zenéjét Latabár. E.
Jul. 8. „III. Károly Rügen szigetén.“ Vigjáték 4 felv.

SAKKJÁTEK.

185. sz. feladvány. — Bankos Károlytól (Kún-Szent-Miklóson).
Sötét.

Világos.
Világos indul, s 3-ik lépésre matot mond.

A 180-dik számú feladvány megfejtése.

Világos. Sötét.
1. B b 7 - c 7. b 5 - c 4 : A)
2. H e 5 - c 4 : † matt.
A)
1. g 5 - f 4 :
2. B c 7 - e 6 † matt.

Helyesen fejtették meg. Veszprémben: Fülöp József. — Kís-Kürtőben: Csemiczky Károly. — Vácson: Niczky Pál. — Mátra-Verebélyen: Glesinger Mór (a 178. és 179. sz. feladványt is). — Kún-Sz.-Miklóson: Bankos Károly. — Egerben: Tilkovszky F. — T.-Sz.-Mártonban: Popp r Eduard. — Pécsen: Ritkay János (a 179-et is). — Debrecenben: Zagyva Imre. — Tályán: H. Nagy Lajos. — Felső-Pécsen: Endrődy Géza. — Pesten: Cselkó György. — Bajmákon: Weisz Fülöp.

Rövid értesítések. Kecskeméti: Horváth György. Őn a 179. sz. szép feladványunkat helyesen fejtette meg. Örülünk a viszontlátalkozásnak. — Több helyről vettünk a múlt napokban eredeti feladványokat. Addig is, míg átvizsgálva azokat közzététünk: munkatársaink fogadják köszönetünket.

Szerkesztői mondanivaló.

6670. Kassa. Dr. B. L. E napokban küldjék magánlevelünket. addig is kijelentjük örömlünk a viszontlátalkozás felett.

6671. N.-Enyed. Sz. K. A cikk végét ohajtvá várjuk, hogy mielőbb megindítandó közlésünk fenn ne akadjon. A level egyéb pontjain teljes készséggel megnyugszunk.

6672. Eger. V. J. Az interpellation elcsodálkozunk. Az illető lapok eleitől fogva küldetnek, s talán csak az expedicióban. Általában minden magyar lappal, a mely ohajta, fenntartjuk a csereszonyt. Ámbár 50-60 példány nem trefadolog, a hol különben is sok száza megy az ingyenpeldányok száma.

6673. Győr. T. K. Az érdekes közleményt lapunk egyik közlebbi száma hozandja.

6674. X. Y. Z. A fényképek igen csinosak. Nem kaphatnánk hozzá, a hely színet illetőleg, néhány magyarzó leírást. A többi adatot könnyen megszerezhetjük.

6675. H.-M.-Vasárhely. Sz. A. A beszély itt van, de e nemű dolgozatokkal bőven el levén látva, közlését nem igerhetjük. A versekből még egy pár régiebb kiadatlan várja a sort.

6676. F.-Gyarmat. Sz. I. Az arczképet köszönettel vettük. A level többi pontjaira nézve csak annyit mondunk, hogy vidámbab arczal szerettük volna ismét látni régi jó emberünket. Az ég ozzlassa el a bút, bánatot!

6677. Nagyvárad. W. M. Az életrajzot már régebben birjuk, de az arczképet hiában kerestük mindaddig. Örömmel fogadjuk a szives ajánlatot.

6678. Sopron. L. Gy. Lapunk mult félévi teljes példánya még most kapható.

6679. Arad. K. I. A képet s irományokat el fogjuk küldeni. Kimesztettük. De most az effélére nem jó idő jár.

6680. Veszprém. J. E. B. Igen sok mondanivalónk volna, a mi sem ide, sem külön levélbe nem fér. Hiszen, ugys szerencsénk lesz e nyáron. Nemde?

6681. Andrástala. M. B. A kérdezett mi át van adva illetékes helyre, a Kiszalud-társaság titkárnak. Maholnap talán többet mondhatunk sorsáról.

6682. Köle. J. I. A mi tehetőségünkben állott, megtettük eddig. Ki kell jelentenünk, hogy e lapok tulajdonosa nem mi vagyunk, s a kívánt rendelkezés nem a mi körünkbe vág.

6683. Grahov. Nem adható.

6684. Eszény. Sz. J. Nem lehet ezt a tárgyat a végtelenig nyujtanunk, s a mit őn ir, magántudomásunkra jó lesz, de kinyomatni nem lehet. Vessünk véget e vitának.

6685. Urmező. R. I. A verses előfizetést vettük, s az expeditió prózai pontossággal megindult. Gyakori viszontlátást ohajtunk.

6686. Sarospatak. Dr. S. J. A „Magyar Ember Könyvtára“ II. kötete e napokban elkészült, s ez hozand feleletet az egyik kérdésre. A többi azután bármikor jöhet. Kérjük a folytatásokat.

6687. Nagy-Kereki. Csernay I. Horváth M. „Magyarország történetéből“ eddig 5 kötet jelent meg, a 6-ik kötet kiadása közebejött, el nem hárhotható akadályok miatt eddig lehetetlen volt, de reméljük, hogy nemokára meg fog jelenni. A hat kötet ára 15 ft. — Az „Ismerettárból“ eddig 9 kötet jelent meg, a 10-ik kötet pár nap alatt szintén meg fog jelenni. Ara egy-egy kötetnek 1 ft. — Petőfi összes költeményei 4 kötetben jelentek meg, és pedig 1. 2. kötet a régiebb, a 3. 4. kötet pedig újabb költeményeit tartalmazza. Minden két kötetnek ára 3 ft., disztkötésben 5 ft. 25 kr.

TARTALOM.

Szigeti József (arczkép). — Ellenségeimhez. Szász Károly. — A csonka kar (folyt.). Bocskay Papp Lajos. — Az erdő és az ember. Berky Gusztáv. — Undrovác Sopron mellett (képpel). Z. G. — A Hédervári-kápolna Győr mellett. — Méreg és mérgezések (folyt. és vége). — Egy jelenet Csermák Antal életéből. Balla Károly. — Tárház: Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Közintézetek, egyletek. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Nyílt tér. — Nemzeti színházi napló. — Budai népszínház. — Sakkjáték. — Szerkesztői mondanivaló. — Heti naptár.

Felolós szerkesztő Pákh Albert. (Lak. magyar-utca 1. sz.)

Előfizetési föltételek 1863-ik évre:

Table with subscription rates for 'Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok' and 'Csupán Vasárnapi Ujság' for the years 1863 and 1864, listing prices for full and half years in both forint and franc.

Thiers Adolf.

Megradjuk az alkalmat, hogy olvasóinkat e nagyhirű francia államférfi és történetíró arczképevel megismertessük. A név, mely Lajos Fülöp király uralkodása alatt egyike volt a legfényesebbeknek, III. Napoleon eddigi évtizedében csaknem egészen háttérbe vonult, s csak legújában kezdik ismét hangosan említeni, midőn Franciaország és tekintélyes fiát, Páris egyik választókerülete, a kormány minden ellenzése daczára, a törvényhozógyűlés tagjaul választá, hol szavát az ellenzék soráiban fogja nemokára ismét hangsúlyoztatni.

Thiers Adolf 1797. apríl 16-án született Marsailleben, hol atya szegény munkás ember volt az ottani tengeri kikötőben. Csak néhány rokonának befolyása után nyerhetett szabad iskoláztatást az ottani lyceumban. A jogtudományt Aix városban tanulta s itt kötött barátságot Mignet-vel, a később szintén híressé vált történetíróval. 1820-ban ügyvéd lett, de nemokára belátta, hogy e pályára kevesebb hivatása van, mint az írói foglalkozásokra; amazt tehát elhagyta, s a bölcsészeti és történelem tanulmányozására adta magát.

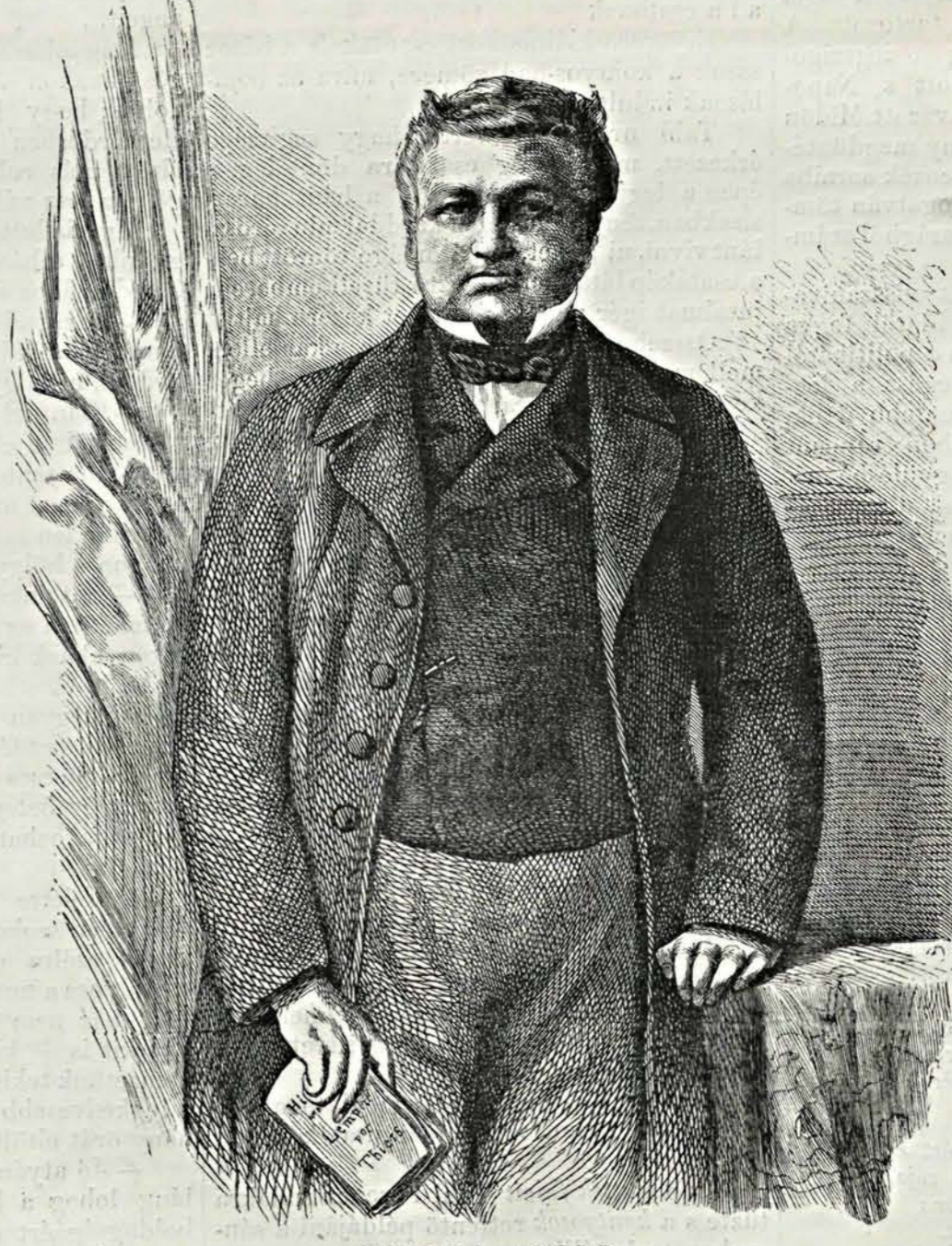
1821-ben Mignet barátjával Párisba költözött, hogy itt a szerencsét megkisértse. A két szegény fiatal ember együtt lakott egy padlásszobában, éjjel-nappal dolgozniok kellett, hogy megélhessenek. Mignet egészen a tudományos pályától várta szerencsését; Thiers gyakorlatiabb irányu volt, fölkereste föl-

dijét, Manuel szerkesztőt s általa a „Constitutionnel“ című lapnál nyert alkalmazást. Legelső cikke, melyet irt, mindjárt figyelmet ébresztett. Thiers oly élénken s határozottan, oly szellemdúsan s meggyőzőleg irt, hogy nemokára némi tekintélyre emelkedett. Amellett annyi sokoldalúságot tanusított, hogy nemcsak politikai és historiai, hanem irodalmi s művészeti tárgyakban is egyfor-

mán volt otthonos. S valamint feltűnt az irodalomban, úgy a társadalomban is nevezetes szerepet játszott s a mozgékony, beszédes, eleven, szemüveges kis ember itt is valódi nevezetesség volt.

1823-ban jelent meg „A francia forradalom története“ című művének első két kötete. Mikor újra előlvasta, akkor vette észre, hogy még mennyi ismeret hiával van, s egész erélylyel komoly tanulmányokra adta magát; pénzügy, hadtan, közgazgatás stb. lettek ekkor buvárátának főtárgyai. A mű későbbi 8 kötetén e tanulmányok nyomai még is látszanak. — 1827 óta 15 kiadását érte e nevezetes munka.

1829. aug. 5-én vette át a kormányt Polignac miniszteriuma s vele a reactio ütötte fel fejét. Ennek legyőzésére fordítá most Thiers minden erejét s e célból Mignet és Carrel Armand barátjaival a „National“ című hírlapot alapítá. E most is létező lapnak Thiers volt első szerkesztője, s számtalan jeles cikket irt bele, többi között ama híressé vált cikket, melynek czime ez volt: „Le roi régne, mais ne gouverne pas.“ (A király uralkodik, de nem kormányoz). Az 1830-ik évi júliusi forradalom kitörése s Lajos Fülöp orleansi herceg trónra jutása legnagyobb részben e lapizgatásainak közöni létrejöttét. A „National“ szerkesztői irodájában iratott alá jul. 26-kán az első tiltakozás a kormány hírhedett alkotmányserzése ellen. Később ő ment Neullybe az Orleansi herceghez, hogy ezt a ko-

THIERS ADOLF.

Table titled 'HETI NAPTÁR' showing the calendar for July 1863. It includes columns for Catholic and Protestant calendars, Greek-Roman calendars, and the day of the week. It also lists the names of saints and feast days for each day.

Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok előfizetési föltételei.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt postán küldve, vagy Buda-Pesten házhoz hordva: Félévre (július—december) 5 forint. | Negyedévre (július—augusztus—sept.) 2 ft. 50 kr. Csupán Vasárnapi Ujság : Csupán Politikai Ujdonságok : Félévre (július—december) 3 forint. | Félévre (július—december) 3 forint. Tíz előfizetett példányra gyűjtőinknek egy tisztelet-példányt szolgálunk. — A pénzes levelek bérmentes küldése kértik.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala (Pesten, egyetem-utca 4-ik szám.)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4. szám alatt Pesten, 1863.